

5^ο Forum «Ενέργεια και Γεωπολιτική»

Τρίτη 21 Μαρτίου 2023, Divani Caravel Hotel

Εισαγωγικά Σχόλια του Κωστή Σταμπολή

Αγαπητοί Εταίροι, αγαπητοί Συνεργάτες και αγαπητά Μέλη του IENE,

Κύριες και Κύριοι

Σας καλωσορίζω στην σημερινή εκδήλωση του Ινστιτούτου μας η οποία συμπίπτει με μια σημαδιακή ημέρα, την εαρινή ισημερία. Από σήμερα η ημέρα αρχίζει να υπερτερεί της νύκτας σηματοδοτώντας την έναρξη της άνοιξης και την πορεία προς το καλοκαίρι.

Πολύ θα θέλαμε να ελπίζουμε ότι κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στον διεθνή χώρο και κατ' επέκταση στην χώρα μας, όπου δυστυχώς η μια κρίση διαδέχεται την άλλη. Με την διεθνή οικονομική κρίση το 2008/2009 να ακολουθείται από την κρίση στην Ευρωζώνη και λίγα χρόνια αργότερα να ακολουθεί η πανδημία που όμως δίνει την σκυτάλη στην ενεργειακή κρίση, ενώ σχεδόν ταυτόχρονα έχουμε την Ρωσική εισβολή

στην Ουκρανία και ένα πόλεμο στο κέντρο της Ευρώπης μετά από 78 χρόνια συνεχούς ειρήνης. Ενώ σήμερα παρατηρούμε μια νέα, υπό εκκρόλαψη, κρίση του παγκόσμιου τραπεζικού συστήματος.

Είναι άραγε αυτή μια τυχαία εξέλιξη ? Κάθε άλλο θα λέγαμε αφού η τελευταία αυτή κρίση έρχεται ως αποτέλεσμα των εντάσεων και ανισορροπιών και της γενικότερης αστάθειας που έχει προκύψει από τις κρίσεις των τελευταίων τριών ετών. Και ας μη μιλήσουμε για τους δεκάδες ανοικτούς ή κρυφούς τοπικούς και περιφερειακούς πολέμους στην Αφρική (βλέπε λχ Αιθιοπία, Σομαλία, Μάλι) και στην Ευρασία που διεξάγονται παράλληλα σε πολλά μέτωπα.

Βλέπουμε λοιπόν ότι κάθε άλλο από ειρηνικός και ανέμελος είναι ο σημερινός κόσμος ο οποίος χαρακτηρίζεται από συνεχείς εντάσεις και κρίσεις με σοβαρές επιπτώσεις σε επίπεδο γεωπολιτικής. Με την ενέργεια και την διαχείριση και ανάπτυξη των κατά τόπους ενεργειακών πόρων να συνιστούν βασική παράμετρο του όλου πολυδιάστατου γεωπολιτικού τοπίου. Αυτήν την διαπίστωση την κάναμε πολύ πρόσφατα με την ενεργειακή κρίση που βιώσαμε τους τελευταίους 20 μήνες - και εξακολουθούμε να βιώνουμε ακόμα σε ένα βαθμό- ως αποτέλεσμα της ρήξης με την Ρωσία.

Με αρκετή βεβαιότητα μπορούμε να πούμε πλέον ότι η τωρινή ενεργειακή κρίση μπορεί να συγκριθεί μόνο με την άλλη μεγάλη πετρελαϊκή κρίση του 1973 που προέκυψε από το Αραβικό embargo κατά των ΗΠΑ και της Ευρώπης. Κοινό χαρακτηριστικό των δύο κρίσεων η διακοπή τροφοδοσίας, πράγμα που οδήγησε τις τιμές ενεργειακών προϊόντων στα ύψη. Με την σημερινή κρίση, όπως και σε άλλες, να ξεκινά και να τελειώνει στην έλλειψη ενεργειακής προμήθειας, σήμερα στην Ευρώπη και αύριο σε παγκόσμιο επίπεδο και μιλάμε κυρίως για προμήθειες αερίου και πετρελαίου.

Η τρέχουσα κρίση ανέδειξε ακόμα μια κρίσιμη παράμετρο, που οι πολιτικές ηγεσίες των περισσότερων χωρών στην Δύση επέλεξαν πολύ διακριτικά και βολικά για αυτές - αφού στόχος τελευταία είναι η ανάδειξη μιας διαφορετικής ατζέντας - να αποκρύπτουν συστηματικά από τους πολίτες. Η παράμετρος αυτή δεν είναι άλλη από την ενεργειακή ασφάλεια που, μέχρι τις αρχές του αιώνα που διανύουμε, αποτελούσε βασικό πυλώνα της ενεργειακής πολιτικής, με τους άλλους δυο πυλώνες να είναι η οικονομία και το περιβάλλον.

Έκτοτε έχουν αλλάξει πολλά με πλήρη ανατροπή των τότε δεδομένων. Σήμερα όμως η ανάγκη ισχυροποίησης της ενεργειακής ασφάλειας επανέρχεται ως πρώτη προτεραιότητα στην χάραξη πολιτικής, με αυτήν να βασίζεται κυρίως στην εξασφάλιση επαρκούς και συνεχούς ηλεκτροδότησης αλλά και ροής φυσικού αερίου και πετρελαίου και της επίτευξης λογικών τιμών χωρίς τις οποίες δεν μπορεί να λειτουργήσει ανταγωνιστικά η οικονομία. Με το φυσικό αέριο να έχει αναδειχθεί ως στρατηγικό καύσιμο – και το LNG ιδιαίτερα - αφού πλέον ένα μεγάλο μερίδιο της παραγωγής ηλεκτρισμού εξαρτάται από αυτό. Λόγω του ότι ευθύνεται για το 50% των εκπομπών σε σύγκριση με τον άνθρακα, το φυσικό αέριο έρχεται να αντικαταστήσει τον μεγάλο αυτό ρυπαντή και, άρα, να αποτελέσει το καύσιμο γέφυρα κατά την περίοδο του ενεργειακού μετασχηματισμού, δηλ. αυτό που αποκαλούν ενεργειακή μετάβαση.

Η σημερινή εκδήλωση του IENE, το Φόρουμ για την Ενέργεια και την Γεωπολιτική που οργανώνεται για 5η φορά, έρχεται να συζητήσει διεξοδικά όλα τα ανωτέρω θέματα και πολλά αλλά παρεμφερή και να αναζητήσει απαντήσεις στα σύνθετα προβλήματα που ανακύπτουν. Χάρη σε μια εξαιρετική ομάδα 19 ομιλητών και συντονιστών σήμερα θα επιχειρήσουμε να αγγίξουμε σχεδόν όλο το εύρος της θεματολογίας γύρω από την γεωπολιτική, την ενέργεια, τις διεθνείς σχέσεις, τον πόλεμο στην Ουκρανία και την επόμενη ημέρα καθώς και τις προκλήσεις για την Ελλάδα σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ολοκληρώνοντας αυτή την σύντομη εισαγωγή θα ήθελα να παρατηρήσω ότι ο Μάρτιος φαίνεται να είναι ο μήνας γεωπολιτικής του IENE. Ξεκίνησε στις 5 Μαρτίου με ένα περιφερειακό webinar για τις γεωπολιτικές επιπτώσεις από την ενεργειακή κρίση (the Geopolitics of Europe's Energy Crisis),συνεχίζεται με την σημερινή εκδήλωση ενώ στις 29 Μαρτίου έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει ο 3 ος κύκλος σεμιναρίων, σε συνεργασία με το IGA του Deree, με θέμα την Εισαγωγή στην Γεωπολιτική. Με την γεωπολιτική να αναδεικνύεται ως ένα από τα κυρίαρχα θέματα στην τρέχουσα ατζέντα του Ινστιτούτο μας.

Τώρα, θα ήθελα τώρα να καλέσω στο βήμα τον αγαπητό συνάδελφο Χρήστο Δήμα, πρόεδρο της Επιτροπής Γεωπολιτικής του IENE, ο οποίος και θα συντονίσει την πρώτη συνεδρία της Ημερίδας.